

Ik ben niet bang

Niccolò Ammaniti
Ik ben niet bang

Vertaald uit het Italiaans door Els van der Pluijm

Lebowski Publishers, Amsterdam 2011

Dit boek is opgedragen aan mijn zusje Luisa,
die me in de duisternis is gevolgd,
met haar zilveren sterretje
op haar jas gespeld.

*Dat was alles wat ik wist. Dat ik in het duister was beland.
En zodra dat tot me was doorgedrongen, wist ik niets meer.*

JACK LONDON

I

Net toen ik Salvatore bijna had ingehaald hoorde ik mijn zusje schreeuwen. Ik draaide me om en zag haar verdwijnen, kopje onder in het graan dat de heuvel overdekte.

Ik had haar niet mogen meenemen, mamma zou me vreselijk op mijn kop geven. Ik stopte, helemaal bezweet, haalde diep adem en riep: 'Maria? Maria?'

Ze antwoordde met een zielig stemmetje. 'Michele!'

'Heb je je pijn gedaan?'

'Ja, je moet komen.'

'Waar heb je je pijn gedaan?'

'Mijn been.'

Ze deed maar alsof, ze was moe. Ik loop door, zei ik tegen mezelf. Maar als ze zich nou echt pijn had gedaan?

Waar waren de anderen?

Ik zag hun sporen in het graan. Langzaam klommen ze omhoog, evenwijdig aan elkaar, als de vingers van een hand, naar de top van de heuvel, hele banen geknakte halmen achterlatend.

Het graan stond dat jaar hoog. Tegen het eind van het voorjaar had het overvloedig geregend en half juni waren de korels dikker dan ooit. De planten stonden dicht op elkaar, met heel veel halmen, rijp voor de oogst.

Alles was overdekt met graan. De lage heuvels volgden op elkaar als de golven van een goudgele oceaan. Tot aan de horizon graan, lucht, krekels, zon en hitte.

Op mijn negende had ik geen idee hoe heet het was, van graden en zo had ik geen verstand, maar dat het niet normaal was wist ik wel.

Die vervloekte zomer van 1978 is nog steeds berucht als een van de heetste van de eeuw. De hitte drong in de stenen, verpulverde de aarde, verschroeide de planten en doodde de dieren, stak de huizen in brand. De tomaten in de moestuin waren droog, de courgettes klein en keihard. De zon benam je de adem, je energie, je zin om te spelen, alles. En 's nachts was het ook niet te harden.

De grote mensen van Acqua Traverse gingen het huis niet uit voor zes uur 's avonds. Ze sloten zich binnen op, de luiken dicht. Alleen wij waagden ons op het zinderende, verlaten land.

Mijn zusje Maria was vijf en liep me overal achterna, met de hardnekkigheid van een straathondje dat uit het asiel is gehaald.

'Ik wil met jou meedoen,' zei ze altijd. Mamma gaf haar gelijk.

'Ben je nou haar grote broer of niet?' En ook al ging ik op mijn kop staan, ik moest haar meeslepen.

Niemand was gestopt om haar te helpen.

Logisch, het was een wedstrijd.

'Recht omhoog de heuvel op. Geen bochten. Verboden om achter elkaar aan te klimmen. Verboden om te stoppen. Wie het laatst boven is krijgt straf.' Dat had de Doodskop bevestigd, en voor mij had hij met zijn hand over zijn hart gestreken. 'Oké, je zusje doet niet mee, die is te klein.'

'Ik ben niet te klein!' had Maria geprotesteerd. 'Ik wil ook meedoen!' En toen was ze gevallen.

Jammer, ik was derde.

Antonio was de eerste. Zoals altijd.

Antonio Natale, bijgenaamd de Doodskop. Waarom ze hem de Doodskop noemden weet ik niet meer. Misschien omdat hij een keer een schedel op zijn arm had, zo'n plaatje dat je bij de sigarenwinkel kunt kopen en met water op je vel kunt afdrukken. De Doodskop was de oudste van de bende. Twaalf jaar. En hij was de baas. Hij vond het leuk om te commanderen en als je niet luisterde werd hij kwaad. Hij was niet echt pienter, maar wel groot, sterk en een durfal. En hij klauterde als een bulldozer tegen die rotheuvel op.

De tweede was Salvatore.

Salvatore Scardaccione was negen, net als ik. We zaten bij elkaar in de klas. Hij was mijn beste vriend. Salvatore was langer dan ik, een wat eenzelvige jongen. Soms deed hij met ons mee maar meestal ging hij zijn eigen gang. Hij was slimmer dan de Doodskop en had hem makkelijk kunnen overtroeven, maar hij hoefde niet zo nodig de baas te spelen. Zijn vader, advocaat Emilio Scardaccione, was iets belangrijks in Rome en had een hoop geld in Zwitserland. Dat zei iedereen.

Dan kwam ik, Michele. Michele Amitrano. Ook deze keer was ik de derde, ik schoot al lekker op, maar door de schuld van mijn zusje kon ik niet doorgaan.

Ik aarzelde nog of ik terug zou gaan of haar achter zou laten toen ik ontdekte dat ik vierde was. Die slome Remo Marzano had me langs de andere kant van de heuvelrug ingehaald. En als ik niet meteen verder klauterde haalde zelfs Barbara Mura me in.

Dat zou een ramp zijn. Ingehaald worden door een meisje. Door die vetzak.

Barbara Mura klom op handen en voeten omhoog, als een dolle zeug, helemaal bezweet en onder de aarde.

'Wat doe je nou, ga je niet naar je zusje? Heb je haar niet gehoord? Ze heeft zich pijn gedaan, ze huilt,' knorde ze tevreden. Deze ene keer zou zij de straf ontlopen.

'Ik ga al, ik ga al... En ik haal je heus nog wel in.' Zo makkelijk zou ze er niet af komen.

Ik draaide me om en begon omlaag te rennen, met mijn armen zwaaiend en brullend als een Sioux. Mijn leren sandalen gleden weg over de halmen. Een paar keer kwam ik op mijn achterste terecht.

Ik zag haar nergens. ‘Maria! Maria! Waar zit je?’

‘Michele...’

Kijk! Daar was ze. Klein en ongelukkig. Op een krans van geknakte halmen. Met een hand wreef ze over haar enkel en met de andere hield ze haar bril vast. Haar haar zat op haar voorhoofd geplakt en haar ogen glinsterden. Toen ze me zag trok ze haar mondhoeken omlaag en blies ze zich op als een kalkoen.

‘Michele...?’

‘Maria, door jouw schuld heb ik verloren! Ik had toch gezegd dat je niet mee mocht, stom kind!’ Ik ging zitten. ‘Wat is er?’

‘Ik ben gestruikeld. Mijn voet doet zeer.’ Ze deed haar mond wagenwijd open, kneep haar ogen dicht, schudde haar hoofd en zette een keel op: ‘Mijn bril! Mijn bril is kapot!’

Ik had haar het liefst een flinke klap gegeven. Het was al de derde keer dat haar bril stuk was sinds de schoolvakantie was begonnen. En wie kreeg dan telkens van mamma op zijn kop?

‘Je moet op je zusje letten, jij bent haar grote broer.’

‘Mamma, ik...’

‘Niks geen mamma ik. Je begrijpt het nog steeds niet, maar het geld groeit niet aan de bomen. De volgende keer dat die bril weer stuk is krijg je zo op je duvel dat je...’

Hij was in het midden gebroken, waar hij al een keer gelijmd was. Je kon hem net zo goed weggoaien.

Mijn zusje zat intussen nog steeds jammeren.

‘Mamma... wordt boos... Wat moet ik nou?’

‘Wat we moeten? Plakband erom. Opstaan, schiet op.’

‘Met plakband wordt-ie lelijk. Heel lelijk. Dat wil ik niet.’

Ik stopte de bril in mijn zak. Zonder bril zag Maria niet goed, ze was scheel en de dokter had gezegd dat ze geope-

reerd moest worden voordat ze groot was. ‘Kan mij wat schelen. Ga staan.’

Ze hield op met huilen en haalde haar neus op. ‘Mijn voet doet zeer.’

‘Waar?’ Ik dacht nog steeds aan de anderen, die waren vast al een uur op de heuvel. Ik was de laatste. Het enige wat ik hoopte was dat de Doodskop geen al te zware straf zou bedenken. Toen ik een andere keer had verloren had hij me gedwongen om door de brandnetels te rennen.

‘Waar doet het zeer?’

‘Daar.’ Ze wees op haar enkel.

‘Gewoon gekneusd. Niks aan de hand. Gaat zo over.’

Ik maakte haar gymschoen los en trok hem heel voorzichtig uit. Zoals een dokter zou doen. ‘Gaat het zo beter?’

‘Een beetje. Gaan we naar huis? Ik heb zo’n dorst. En mamma...’

Ze had gelijk. We waren veel te ver weg. En al veel te lang. Het was ver over etenstijd en mamma stond vast voor het raam op de uitkijk.

Er zou bij thuiskomst wel wat zwaaien.

Maar wie had daar een paar uur geleden aan gedacht.

Die ochtend hadden we onze fietsen gepakt.

Meestal maakten we kleine tochtjes, tussen de huizen door, tot waar de velden beginnen bij de droge beekbedding, en dan draaiden we om en hielden we een wedstrijdje.

Mijn fiets was een oud karretje met een opgelapt zadel, en zo hoog dat ik helemaal schuin moest hangen om bij de grond te komen.

Iedereen noemde hem de Scassona. Salvatore zei dat de alpenjagers er zo een hadden. Maar ik vond het gewoon een fijne fiets, hij was van mijn vader geweest.

Als we niet gingen fietsen bleven we in de straat om te voetballen, of diefje met verlos te spelen, of Annemaria koe-koek, of om niks te doen onder het afdak van de schuur.

We konden doen wat we wilden. Auto's kwamen er niet langs.

Het was nergens gevaarlijk. En de grote mensen hielden zich koest in de huizen, als padden die wachten tot de hitte over is.

De tijd kroop voorbij. Aan het eind van de zomer snakke iedereen ernaar dat de school weer begon.

Die ochtend waren we weer eens over de varkens van Melichetti begonnen.

Daar hadden we het vaak over, die varkens van Melichetti. Ze zeiden dat de oude Melichetti ze trainde om kippen op te vreten, en soms zelfs de konijnen en de katten die hij onderweg oppikte.

De Doodskop spuugde een klodder wit slijm uit. 'Ik heb het nog nooit aan jullie verteld, omdat ik niks mocht zeggen. Maar nu zeg ik het wel: die varkens hebben de teckel van Melichetti's dochter opgevreten.'

Iedereen riep in koor: 'Nee, niet waar!'

'Wel waar. Ik zweer het bij het hart van de Madonna. Levend, springlevend.'

'Dat kan niet!'

Wat voor beesten moesten dat wel zijn, dat ze zelfs een rashond opaten!

De Doodskop knikte. 'Melichetti heeft hem zelf over de omheining gegooid. Die teckel probeerde nog te ontsnappen, een slim beest, maar de varkens van Melichetti zijn nog slimmer. Hij had geen schijn van kans. Binnen twee seconden was hij er geweest.' Toen voegde hij er nog aan toe: 'Nog erger dan wilde zwijnen.'

Barbara vroeg: 'Waarom heeft hij hem erin gegooid?'

De Doodskop dacht even na. 'Hij had in huis gepiest. En als jij daar terecht komt, dan vreten ze je kaal tot op het bot, een lekkere kluiif.'

Maria stond op. 'Is Melichetti gek?'

De Doodskop spuugde weer op de grond. 'Nog veel gekker dan zijn varkens.'

We zeiden niets meer en stelden ons Melichetti's dochter met haar gemene vader voor. Niemand van ons wist hoe ze heette, maar ze was beroemd omdat ze een soort ijzeren pantser om een van haar benen had.

'We kunnen best gaan kijken,' zei ik voor ik er erg in had. 'Een ontdekkingsreis!' riep Barbara.

'Het is heel ver naar de boerderij van Melichetti, dat kost uren,' bromde Salvatore.

'Helemaal niet, het is vlakbij, kom op...' De Doodskop krom op zijn fiets. Hij liet nooit een gelegenheid voorbijgaan om Salvatore te kleineren.

Ik kreeg een idee. 'Waarom nemen we geen kip uit het kippenhok van Remo mee, dan gooien we die over de omheining bij de varkens, dan kunnen we zien hoe ze hem afkluiven.'

'Gaaf!' De Doodskop gaf zijn goedkeuring.

'Pappa vermoordt me als we een kip meenemen,' jammerde Remo.

Maar er was geen houden meer aan, het was een fantastisch idee.

We gingen het kippenhok in, zochten het magerste en kaalste kippetje uit en stopten het in een zak.

Toen vertrokken we, met ons zessen en de kip, om naar die beruchte varkens van Melichetti te gaan kijken, op de fiets door het graan, en bij elke trap kwam de zon hoger, tot alles zinderde.

Salvatore had gelijk, de boerderij van Melichetti was een heel eind weg. Toen we er waren, stierven we van de dorst en gloeide ons hoofd.

Melichetti zat op een oude schommelstoel onder een scheefgezakte parasol, met een zonnebril op.

De boerderij stond op instorten en het dak was zo goed en zo kwaad als het ging opgelapt met stukken golfplaat en teer. Op het erf stonden overal afgedankte spullen: tractorwielen, een verroeste Bianchina, stoelen zonder zitting, een

tafel waar een poot aan ontbrak. Aan een met klimop begroeide houten paal waren door regen en zon verweerde koeienschedels opgehangen. En een kleinere schedel, zonder hoorns. Van wat voor beest zou die zijn?

Een onbestemde kettinghond stond te blaffen, vel over been.

Verder naar achteren stonden golfplaten hokken en de omheining met de varkens, aan de rand van een ravijn.

Ravijnen zijn kleine canyons, lange, door het water in de steen uitgesleten kloven. Witte punten, rotsen en vlijmscherpe tanden steken uit de rode aarde. Er groeien meestal kromme olijven, aardbeibomen en muizendoorns, en er zijn grotten waar herders hun schapen in onderbrengen.

Melichetti leek wel een mummie. Zijn gerimpelde vel hing los om hem heen en hij had nergens haar, behalve een wit plukje midden op zijn borst. Om zijn hals zat een orthopedische kraag, vastgemaakt met groene elastieken, en hij droeg een zwarte korte broek en bruine plastic slippers.

Hij zag ons op onze fietsen aankomen maar verroerde geen vin. We hadden voor hem waarschijnlijk iets van een fata morgana. Er kwam nooit iemand over die weg, hoogstens een enkele vrachtwagen met hooi.

Het stonk naar pis. En er waren miljoenen paardenvliegen. Maar Melichetti had er geen last van. Ze gingen op zijn hoofd zitten en om zijn ogen, net als bij koeien. Alleen als ze op zijn mond neerstreken blies hij even.

De Doodskop stapte naar voren. ‘We hebben dorst, meeneer. Hebt u misschien een beetje water voor ons?’

Ik was er niet gerust op, want een man als Melichetti kon je doodschieten, je voor de varkens gooien of vergiftigd water te drinken geven. Pappa had me verteld over de een of ander in Amerika, die een meertje had waarin hij krokodillen hield, en als je daar stopte om iets te vragen liet hij je binnen, gaf je een klap op je kop en voerde je dan aan de krokodillen. En toen de politie kwam was hij niet naar de

gevangenis gegaan maar had hij zich laten opvreten. Je had best kans dat Melichetti er ook zo een was.

De oude man zette zijn zonnebril af.

‘Wat doen jullie hier, jongens? Zijn jullie niet een beetje te ver van huis?’

‘Is het echt waar dat u uw teckel aan de varkens hebt gevoerd, meneer Melichetti?’ flapte Barbara eruit.

Ik ging door de grond. De Doodskop draaide zich om en wierp haar een vernietigende blik toe. Salvatore schopte tegen haar schenen.

Melichetti begon te lachen en moest daardoor zo hoesten dat hij bijna stikte. Toen hij weer bijkwam zei hij: ‘Wie heeft je dat soort onzin wijsgemaakt, meisje?’

Barbara wees naar de Doodskop. ‘Hij daar!’

De Doodskop kreeg een kleur, boog zijn hoofd en keek naar zijn schoenen.

Ik wist waarom Barbara dat had gezegd.

Een paar dagen geleden hadden we een wedstrijd stenen gooien gehouden en toen had Barbara verloren. Als straf had de Doodskop haar gedwongen haar bloesje los te knopen en haar borst te laten zien. Barbara was elf. Ze had nog nauwelijks tietjes, bobbeltjes, helemaal niks in vergelijking met wat ze over een paar jaar zouden zijn. Ze had geweigerd.

‘Als je het niet doet, hoef je niet te denken dat je nog eens met ons mee mag,’ had de Doodskop bedreigd. Het had me niet lekker gezeten, die straf was niet eerlijk. Ik vond Barbara niet aardig, zodra ze de kans kreeg probeerde ze je dwars te zitten, maar haar tietjes laten zien, nee, dat ging volgens mij te ver.

De Doodskop had besloten: ‘Of je laat ze zien of je gaat weg.’

Zonder iets te zeggen was Barbara haar bloesje los gaan knopen.

Ik kon er niks aan doen, maar ik moest kijken. Het waren de eerste tietjes die ik in mijn leven zag, als ik die van

mamma niet meetel. Misschien had ik die van mijn nichtje Evelina gezien, die tien jaar ouder was dan ik en een keer bij ons was komen slapen. In ieder geval had ik me al wel een voorstelling gemaakt van tietten die ik mooi vond, en die van Barbara vond ik helemaal niks. Ze leken op zachte kaasjes, op huidplooiën, niet veel anders dan de vetrolletjes die ze op haar buik had.

Dat hele gedoe zat Barbara nog steeds dwars en nu wilde ze de Doodskop met gelijke munt betalen.

‘Dus jij strooit het praatje rond dat ik mijn teckel aan de varkens voer.’ Melichetti krabde zijn borst. ‘Augusto, zo heette die hond. Net als de keizer van Rome. Hij was dertien jaar toen hij doodging. Er was een kippenbotje in zijn keel blijven steken. Hij is begraven als een christenmens, in een fatsoenlijk graf.’ Hij stak zijn vinger naar de Doodskop uit. ‘Ik durf te wedden dat jij de oudste bent, jochie.’

De Doodskop gaf geen antwoord.

‘Je mag nooit leugens vertellen. En nooit de goede naam van anderen bekladden. Je moet de waarheid spreken, vooral tegen iemand die jonger is dan jij. De waarheid, altijd. Tegen de mensen, tegen jezelf en tegen God de Vader, begrepen?’ Hij leek wel een priester die een preek houdt.

‘Plaste hij dan niet in huis?’ drong Barbara aan.

Melichetti probeerde nee te schudden, maar de kraag bellette het hem. ‘Het was een zindelijke hond, een uitstekende rattenvanger. Moge hij rusten in vrede.’ Hij wees naar de bron. ‘Als jullie dorst hebben, daar is water. Het beste van de hele omgeving. En dat is geen onzin.’

We dronken tot we bijna barstten. Het water was koel en lekker.

Toen begonnen we elkaar nat te spetten en hielden we onze hoofden onder de straal.

De Doodskop begon er weer over dat Melichetti een viezerik was en dat hij zeker wist dat die ouwe zak zijn teckel aan de varkens had gevoerd.

Hij keek Barbara strak aan en zei: ‘Daar zul je voor boe-

ten.’ Mopperend liep hij weg om in zijn eentje aan de overkant van de weg te gaan zitten. Salvatore, Remo en ik gingen schrijvertjes vangen. Mijn zusje en Barbara hurkten aan de rand van de bron en staken hun voeten in het water.

Na een paar minuten kwam de Doodskop opgewonden terug.

‘Moet je zien! Moet je zien! Moet je zien wat een kanjer!’

We keken om: ‘Wat is er?’

‘Die daar.’

Het was een heuvel.

Het leek wel een suikerbrood. Een kolossaal suikerbrood, door een reus op de vlakke gelegd. Een paar kilometer voor ons stak hij boven alles uit. Goudgeel en enorm. Overdekt met graan, als een vacht. Geen boom, geen uitsteeksel, geen hobbeltje dat het profiel bedierf. De hemel erboven was klam en vaal. De andere heuvels, erachter, leken wel dwergen vergeleken met die geweldige koepel.

Geen idee waarom geen van ons hem eerder had opgemerkt. We hadden hem wel gezien, maar hij was ons niet opgevallen. Misschien omdat hij helemaal één was met het landschap. Misschien omdat we onze ogen alleen hadden gebruikt om de weg naar de boerderij van Melichetti te vinden.

‘Laten we erop klimmen.’ De Doodskop wees omhoog. ‘Laten we naar boven klimmen.’

Ik zei: ‘Hoe zou het daar boven zijn.’

Het was vast een fantastische plek, misschien leefde er wel een of ander vreemd beest. Niemand van ons was ooit zo hoog geklommen.

Salvatore hield zijn hand boven zijn ogen en keek naar de heuveltop. ‘Wedden dat je daar de zee kunt zien. Ja, we moeten naar boven klimmen.’

Zonder iets te zeggen bleven we staan kijken.

Dat was nog eens een avontuur, wel wat anders dan Melichetti’s varkens.

‘En dan planten we onze vlag op de top. Als er dan ie-

mand naar boven gaat weet hij meteen dat wij hem voor zijn geweest,' stelde ik voor.

'Wat voor vlag? We hebben geen vlag,' zei Salvatore.

'Dan hangen we die kip op.'

De Doodskop pakte de zak waar de vogel in zat en begon ermee door de lucht te zwaaien. 'Gaaf! We draaien zijn nek om en dan steken we een stok in zijn kont en die zetten we in de grond. Dan blijft alleen het geraamte over. Ik neem hem wel mee naar boven.'

Een gespieste kip zou vast worden aangezien voor een teken dat door heksen was achtergelaten.

Maar de Doodskop had nog een troef achter de hand.

'Recht omhoog de heuvel op. Geen bochten. Verboden om achter elkaar aan te klimmen. Verboden om stil te staan. Wie het laatst boven is krijgt straf.'

We stonden met onze mond vol tanden. Een wedstrijd! Waarom?

Zo klaar als een klontje. Om zich op Barbara te wreken. Die zou als laatste aankomen, dus de klos zijn.

Ik dacht aan mijn zusje. Ik zei dat ze te klein was om mee te doen en dat het niet telde, omdat ze toch zou verliezen.

Barbara schudde met haar vinger van nee. Ze had best door dat de Doodskop een kleine verrassing voor haar in petto had.

'Nou en? Een wedstrijd is een wedstrijd. Ze is met ons meegekomen. Anders moet ze hier beneden op ons wachten.'

Dat kon niet. Ik kon Maria niet alleen laten. Dat verhaal over die krokodillen spookte nog steeds door mijn hoofd. Melichetti was aardig tegen ons geweest, maar je wist maar nooit. Wat moest ik tegen mamma zeggen als hij haar doodmaakte?

'Als mijn zusje hier blijft, blijf ik ook.'

Maria deed ook een duit in het zakje. 'Ik ben niet klein! Ik wil meedoen!'

'Hou je mond!'

De Doodskop kwam met een oplossing. Ze mocht mee, maar zonder wedstrijd. We gooiden de fietsen achter de bron neer en gingen op weg.

Zo was ik dus op die heuvel terechtgekomen.

Ik trok Maria haar schoen weer aan.

‘Kun je lopen?’

‘Nee, hij doet veel te zeer.’

‘Wacht.’ Ik blies twee keer op haar been. Daarna stak ik mijn handen in de gloeiendhete aarde, nam er een beetje van, spuugde erop en smeerde het op haar enkel. ‘Zo gaat het wel over.’ Ik wist best dat het niet werkte. Aarde hielp tegen bijensteken en brandnetelprikken, niet tegen kneuzingen, maar misschien trapte ze erin. ‘Gaat het al beter?’

Ze veegde haar neus aan haar mouw af. ‘Een beetje.’

‘Kun je erop lopen?’

‘Ja.’

Ik nam haar bij de hand. ‘Dan gaan we, kom op, anders zijn we de laatsten.’

We gingen op weg naar de top. Elke vijf minuten moest Maria gaan zitten om haar been te laten rusten. Gelukkig was er wat wind opgestoken, die het wat draaglijker maakte. Hij ruiste door het graan met een geluid dat wel een zucht leek. Plotseling dacht ik dat ik een beest langs zag glippen. Zwart, snel, geluidloos. Een wolf? Er waren geen wolven bij ons in de buurt. Misschien een vos of een hond.

De helling was steil en er kwam geen eind aan. Het enige dat ik zag was graan, maar toen ik een klein streepje hemel ontdekte wist ik dat het niet veel meer scheelde, dat daar de top was, en voor we het wisten waren we opeens boven.

Er was eigenlijk niet veel aan. Hij was net als alles overdekt met graan. Onder onze voeten dezelfde rode, kokendhete aarde. Boven ons hoofd dezelfde witgloeiende zon. De zee kon je niet zien, maar je zag wel de andere, lagere heuvels, en de boerderij van Melichetti met zijn varkenskotten,